

[Til: Universitetsstyret

Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak

Møtesaksnr: I-sak 9-24

Møtenr: 3/2024

Møtedato: 14. 05.2024

Notatdato: 03.05.2024

Arkivsaksnr:

Saksansvarlig: Berit Kolberg Rossiné

Virkemidler som kan støtte studenter, forskere og akademiske miljøer rammet av krigen på Gazastripen

I styremøte nr. 2/2024 ble det i «I-sak 6-24 UiOs innkjøpspolicy – økonomisk virkemiddel knyttet til konflikten i Gaza» fattet vedtak om at administrasjonen skulle komme tilbake med «en sak om virkemidler som kan støtte studenter og forskere og akademiske miljøer som er rammet av krigen».

Gitt den nåværende situasjonen på Gazastripen, vil UiO vurdere tiltak både på kort og lang sikt.

Kortsiktig perspektiv

Situasjonen for sivilbefolkningen på Gazastripen tilsier at det viktigste nå er å få på plass våpenhvile, tilstrekkelig humanitær bistand og en politisk løsning. UiO stiller seg bak norske myndigheters og humanitære organisasjoners arbeid med å bidra til dette.

UiO har tydelig fordømt angrepene og overgrepene som sivile i krigen mellom Israel og Hamas utsettes for, og har gjentatte ganger oppfordret til at folkeretten respekteres. Som resten av samfunnet er vi sterkt preget av det som skjer på Gazastripen, og vi føler med alle som har mistet noen eller blitt berørt på annet vis siden krigen brøt ut den 7. oktober i fjor.

Siden februar i år har UiO vært i dialog med UD for å få fire palestinske Scholars at Risk-forskere og deres familier til Norge. Forskerne har UiO-tilknytning. Per slutten av april har tre av dem kommet seg ut, primært takket være lokale krefter. Saken til den fjerde forskeren følges opp videre.

UiO har gitt svar til skriftlig høring fra Kommunal- og forvaltningskomiteen, hvor vi støtter et representantforslag som ber «regjeringen innføre midlertidige ordninger slik at palestinere med tilknytning til Norge raskt får innvilget innreisetilatelse og får assistanse fra norske myndigheter til å komme til Norge.»

UiO vil nominere kandidater fra Gazastripen til Students at Risk-ordningen for høsten 2024. Da vil de antakelig kunne komme til Norge høsten 2025. Innen den tid er forhåpentligvis ut- og innreiseutfordringene løst.

Det er i utgangspunktet totalt 20 Students at Risk-stipender nasjonalt, men UiO vil foreslå at UD setter opp ekstrastipender for de palestinske områdene, slik de tidligere gjorde for Russland og Belarus.

Eksisterende tiltak

UiO har to prosjekter i Norads finansieringsprogram The Norwegian Programme for Capacity Development in Higher Education and Research for Development (NORHED), med partnere ved to universiteter på Vestbredden og ett på Gazastripen. Vi har i møter med Norad lagt stor vekt på at prosjektene ikke må fryses, men at aktivitetene må tilpasses situasjonen. Vi forsøker å holde kontakten med kollegene på Gazastripen, og for Vestbredden forsøkes det å opprettholde mest mulig av den planlagte aktiviteten. UiO vil fortsette å være en pådriver for støtte til UH-sektoren i de palestinske områdene.

Videre har UiO iverksatt tiltak for flyktninger generelt samt palestinske (og ukrainske) forskere spesielt, som er aktuelle dersom man som flyktning etter hvert finner veien til Norge. Deriblant:

- Korte studieprogram på engelsk, engelskspråklige masterprogrammer og ulike norskkurs.
- En egen ordning der enheter ved UiO kan få midler til å ta imot palestinske (og ukrainske) forskere på kortere ansettelse. Formålet er å gi forskerne mulighet til å fortsette arbeidet sitt i Norge, bygge nettverk og områ seg for å finne videre karrieremuligheter innenfor eller utenfor academia. Her er det per nå innvilget tre fra Gazastripen og to fra Ukraina. Dette er i tillegg til forskere finansiert via Scholars at Risk-ordningen.
- UiO finansierer fire faste og to midlertidige Scholars at Risk stillinger. De to midlertidige ble opprettet etter Talibans maktovertakelse i Afghanistan.
- Muligheter for praksisplass ved UiO gjennom introduksjonsprogrammet for flyktninger.

Langsiktig perspektiv

Om man som ekstern part skal bidra til gjenoppbyggingen av et samfunn etter krig og konflikt, bør dette skje i samarbeid med lokale krefter som definerer behov, slik at tiltakene innrettes målrettet deretter. En slik «bottom-up»-tilnærming kan, i samarbeid med andre aktører, bidra til økt lokal kapasitetsbygging.

UiO vil, gjennom dialogen vi har med Utenriksdepartementet, gjøre det klart at vi stiller oss og vår kompetanse til disposisjon når tiden kommer for gjenoppbygging av det palestinske samfunnet og UH-sektoren der. Her er det naturlig at vi også tar samarbeidsinitiativ overfor UHR.

UiO har hatt et mangeårig samarbeid med forsknings- og utdanningsinstitusjoner i de palestinske områdene, spesielt Birzeit University. Birzeit og andre universiteter på Vestbredden jobber nå med tiltak for å støtte

UNIVERSITETET I OSLO

akademia på Gazastripen i gjenoppbygging av sektoren. Tiltakene er ment å dekke alt fra infrastruktur til fysiske og digitale utdanningstilbud samt forsknings samarbeid. Birzeit University legger opp til at de skal bli et nav for både palestinske, arabiske og globale initiativ. Vi vil ta kontakt med Birzeit University for å få mer informasjon om hva de planlegger og hvordan vi eventuelt kan bidra.

Vi har fått innspill til mulige tiltak på sikt fra UiO-forskere og -miljøer med kontakter i palestinsk UH-sektor, en medarbeider ved Senter for menneskerettigheter, og gjennom dialog med Scholars at Risk-komiteen. Blant forslagene er: Opprettelse av digitale emner, digital infrastruktur, utveksling, forskningsopphold, faglig samarbeid innen forskning og undervisning, erfaringsutveksling med mer. Deling av erfaringer, verktøy og infrastruktur fra digitaliseringsprosesser under pandemien kan være spesielt relevant.

Den internasjonale sommerskolen (ISS) er også et virkemiddel vi kan ta i bruk når forholdene for palestinske studenter ligger mer til rette for fysisk deltakelse.

Videre vil UiO, som for Ukraina, bruke våre nettverk av universiteter i Europa for å høre hva de gjør eller planlegger å gjøre. Det kan være aktuelt å inngå i et partnerskap med andre universiteter.

UiO har allerede satt i gang et initiativ ved navn Global University College, som handler om å få i gang en global dugnad for flyktninger og internt fordrevne slik at de kan ta høyere utdanning der de oppholder seg. Tanken er at universiteter i inn- og utland skal bidra med komponenter som til sammen kan utgjøre ulike undervisningstilbud. Dette kan på sikt gjøre en stor forskjell for akademiske miljøer på Gazastripen.

UiO vil også be norske myndigheter om å bidra med tydelig støtte til gjenoppbygging av forsknings- og utdanningssektoren i de palestinske områdene. Dette kan omfatte spesifikk finansiering gjennom programmer som NORPART, UTFORSK og andre ordninger for videre samarbeid og gjenoppbygging av kapasitet ved palestinske universiteter, spesielt på Gazastripen.

UiO vil vurdere muligheten for å bidra til freds- og forsoningsinitiativer og lokal kapasitetsbygging sammen med både palestinske og israelske universiteter – når forholdene i regionen ligger til rette for det.

Arne Benjaminsen
Universitetsdirektør

Johannes Falk Paulsen
Assisterende universitetsdirektør